

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

9.439

Szerző: *Tábori Kornél*Cím: *Angol hősök Budán*Forrás: *Új Szó**Bp**1936 I. 5.*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füzet)

(Oldal)

"1686/1936"

Személy

Helyszám

Székesfővárosi házinomda 1926 — 8891

Angol hősök Budán

Nemzetközi ünnepek előkészítése folyik nálunk, hogy Európának számos állama résztvegyen Budavára visszafoglalásának 250-ik évfordulóján, az egész keresztény világ lelkes akciójának emlékére a kegyeleti aktusban.

A British Museum kéziratai közt megtalálták James Richards naplóját, amely Buda ostroma alatt készült. Anglia királyának óhajára kinyomtatták Londonban az érdekes és jelentőségteljes naplót. Richards, mint *His Majesty's Engineer*, őfelsége mérnökkari tisztje 1685 októberében indult el a háború színhelyére. A napló is igazolja, hogy a német (brandenburgi, bajor, szász stb.), osztrák, olasz, francia, spanyol főtisztek és vitézek mellett hogyan küzdöttek itt az angol önkéntesek. 1686 július 13-án megsebesült a többi közt Vaudrey nevű tiszt és pár nappal később Neguss, továbbá Huxton, a skót Heary és Joward. Súlyosan megsebesült Arthur Forbes ezredes, a 18-ik ír ezred parancsnoka, aki később Turenne marsall seregében francia lofogó alatt is kitüntette magát. Elésett a mai Széll Kálmán-tér barakkjainak táján Rupert kapitány és Frances nevű jóbarátja. Az előbbi Rupert cumberlandi herceg fia volt, az utóbbi Bellemont örgróf fia, V. Frigyes bajor herceg és Erzsébet angol hercegnő, I. James király egyetlen leányának unokája.

Más előkelő angol családok tagjai is életüket áldozták Budavárért; Moort és Talbot kapitány,

valamint később Halifax Earl-jének fia, George Saville, aki súlyos sebével hosszú ideig kínlódott. Kódobás okozta a skót Kerr halálát, amikor egyik támadócsapatban előrehatolt.

Elmondja James Richards naplója, hogy Mountjoy örgróf kétszer is megsebesült. Először június 26-án a Vérmezőbe torkolló Vár-

fok-utca sarkán, majd pedig augusztus 3-án, az általános rohamban, amely kudareot vallott. Ez a vitéz két évvel később Párisba ment a száműzött II. Jakabhoz, ahol elfogták és négy éven át a Bastille börtönében tartották). De alighogy kiszabadult (1692 aug. 24-én) elesett a steenkirki csatában.

Mint 16 éves ifjú érkezett Buda ostromához Berwick hercege, Fitz-James, a királyi Stuart-család tagja, a yorki herceg — utóbb III. Jakab angol király — és Lady Arabella Churchill, a marlboroughi herceg nővérének fia. Vitézségéért nevezte ki az angol király berwicki herceggé és az oxfordi lovas ezred t. b. parancsnokává. 1686 végén hazájába tért vissza, de a következő év tavaszán újra eljött és 6 ezred élén harcolt. Különösen a második mohácsi ütközet alatt oly bátran viselkedett, hogy I. Lipót császár újra kitüntette. Még 20 évvel később is több csatában vett részt a francia, majd a spanyol seregben s a lengyel háború alatt ágyúgolyó ölte meg. Naplójában többször írt a magyarországi hadjáratokról.

Értékes volt itt a szerepe gróf Taaffe Ferencnek is, főképp augusztus 14-én, amikor a fölmentő török

sereg 9000 emberrel támadt a keresztényekre, de ez csak színlelés volt, mert a figyelmüket el akarta vonni, hogy őket megkerülve, Hidegkut felől minél erősebb sereget lopjanak be a várba. A ravasz terv meghiúsult s amikor Szuzejmán nagyvezér a keresztények jobbszárnyát megtámadta, az angol önkéntesek vitézen küzdöttek. Az ősi ír családból származó Taaffe utópai többször nagy szerepet játszottak nálunk, gróf Taaffe Eduárd, aki 100 évvel ezelőtt született, gyerekkorában Ferenc József játszótársa volt, Magyarországon is szolgált, majd osztrák honvédelmi miniszter és 1879-től kezdve 14 éven át miniszterelnök volt. Más angol vitézek utópai is csináltak itt érdekes karriert.

A szeptember 2-án kezdődött döntő támadás és győzelem híre szeptember 12-én jutott Londonba, ahol Te Deum-mal és nagyszabású ünnepséggel fejezték ki haláljukat és örömlüket.

Megvan tehát az ok arra, hogy az új Bécsi Kapu reliefjei közt és egyéb méltó módon örökössék meg az angolok iránt való kegyeletet is. Az idegenforgalmi érdekeltségek igyekeznek gondoskodni róla, hogy az ünnepek alkalmával minél

több angol érkezék ide és fölkuatnak előkelő angol családokat is, amelyeknek ősei résztvettek Budavára ostromában, hogy a mai utódokat éppúgy meghívassák, mint Anglia egyes hivatalos köreit. Valószínű, hogy különvonat is jön Londonból.

TÁBORI KORNÉL